

Utlåtande 2012:56 RII (Dnr 303-440/2011)

Sandlådor för halkbekämpning
Motion (2011:21) av Åke Askensten m.fl. (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2011:21) av Åke Askensten m.fl. (MP) om ”Sandlådor för halkbekämpning” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

I en motion (2011:21) föreslår Åke Askensten m.fl. (MP) att kommunfullmäktige ger trafik- och renhållningsnämnden i uppdrag att placera ut ett stort antal sandlådor i ett par stadsdelar där halkolyckor är speciellt vanliga.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att det redan idag finns ett stort antal sandlådor utplacerade i stadens stadsdelar. Kontoret bedömer att placeringen av befintliga sandlådor ska följas upp innan eventuella nya sandlådor ska införskaffas.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att det redan idag finns ett relativt stort antal sandlådor i stadsmiljön placerade där de bedöms göra mest nytta.

Det går inte utifrån befintlig olycksstatistik utläsa att en ökning av antalet sandlådor skulle ha god effekt på tillgängligheten vid halka. Nämnden poängterar att utplaceringen av sandlådor måste vägas mot det gatu- eller trottoarutrymme som lådan upptar och den effekt på tillgängligheten det kan ha.

Farsta stadsdelsnämnd anser inte att fler sandlådor skulle vara ett effektivt sätt att förbättra vinterväghållningen och halkbekämpningen. Farsta stadsdelsförvaltning har inte fått några förfrågningar från näringsidkare eller boende om att få bidra i halkbekämpningen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att halkolyckorna i stadsdelen är relativt få i förhållande till innerstaden och att det redan idag finns sandlådor på de viktigaste platserna inom stadsdelsnämndens ansvarsområde. Det vill säga på parkvägar med tillhörande trappor, i parklekar och i större obemannade lekplatser.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att det redan idag finns ett stort antal sandlådor utplacerade i stadsdelen och att fler sandlådor måste vägas mot nytan samt de begränsningar på tillgängligheten som sandlådor på gatu- och trottoarutrymme utgör.

Mina synpunkter

Vintrarna 2009/2010 och 2010/2011 var mycket problematiska ur ett snöröjningsperspektiv och innebar periodvis svårigheter för både framkomlighet och tillgänglighet i staden. Motionärerna föreslår att den här typen av svåra vintersituationer ska avhjälpas genom att fler sandlådor ska placeras ut i stadsmiljön. Ingen av remissinstanserna anser att antalet sandlådor behöver utökas eftersom det i dagsläget redan finns ett stort antal sandlådor utplacerade i stadsmiljön både i inner- och ytterstaden. Tillfrågade nämnder bedömer även att ännu fler sandlådor skulle kunna innebära sämre tillgänglighet och framkomlighet genom den plats som sandlådorna upptar. Därför framstår inte fler sandlådor som en effektiv åtgärd för att förbättra stadens beredskap och möjlighet att hantera svåra vinterväghållningssituationer.

Självkärl är ett effektivt vinterväghållnings- och snöröjningsarbete av stor vikt för Stockholms stad och det är av den anledningen som staden satsar stora resurser på detta arbete och tillför ytterligare medel när de budgeterade är förbrukade. Trafikkontoret har i sitt uppdrag att kontinuerligt utveckla och förbättra sitt arbete – detta gäller självkärl även vinterväghållningen och snöröjningen.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2011:21) av Åke Askensten m.fl. (MP) om ”Sandlådor för halkbekämpning”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. anföra följande

Fotgängarna är den trafikantkategori som vid is- och snöväglag drabbas av flest skador som kräver sjukvård. I en VTI-studie visar forskarna att kostnaden för skadade fotgängare är betydligt högre än kostnaden för vinterväghållningen. Antalet sandlådor för halkbekämpning är inte den enskilt viktigaste aspekten när det gäller snöröjning och halkbekämpning, det är en bland många åtgärder. Men för en del stockholmare utgör sandlådorna en indikator för hur väl snöröjning och halkbekämpning i övrigt utförs. Staden bör se över informationen om sandlådorna samt åter kungöra hur och vart brister vad gäller sandlådor kan rapporteras av allmänheten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:21) av Åke Askensten m.fl. (MP) om ”Sandlådor för halkbekämpning” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta utlåtande.

Stockholm den 4 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Åsa Jernberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att bifalla motionen.

ÄRENDET

I en motion framför Åke Askensten m.fl. (MP) att det varit problem med halkolyckor i staden, speciellt under de två senaste vintrarna, vilket orsakat lidande hos de drabbade samt kostnader för samhället. Motionärerna anser dessutom att många äldre och funktionshindrade inte vågar sig ut beroende på halkrisken. Enligt motionärerna finns det ett intresse hos boende, butiksinnehavare och andra lokalintresserade att hjälpa till med att sanda på gångbanor samt utanför de egna husen, men att det i dagläget saknas sand.

Mot bakgrund av detta föreslår motionärerna att kommunfullmäktige ger trafik- och renhållningsnämnden i uppdrag att placera ut ett stort antal sandlådor i ett par stadsdelar där halkolyckor är speciellt vanliga.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 juni 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att de två senaste vintrarna varit mycket problematiska ur ett snörröjningsperspektiv. Stora snömängder i kombination med temperaturväxlingar medförde stora problem med t.ex. halka. Detta har bland annat krävt stora insatser från stadens sida i form av manuell halkbekämpning av t.ex. busshållplatser och trappor.

Stadsledningskontoret konstaterar att trafik- och renhållningsnämnden redan idag har ett stort antal sandlådor, med medföljande skopor, utplacerade på en rad platser runt om i staden. Enligt trafikkontoret finns det idag t.ex. cirka 170 sandlådor inom Södermalms stadsdelsnämnd, cirka 70 lådor inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämndsområde samt cirka 90 stycken inom Norrmalms stadsdelsnämnds-område. Även stadsdelsnämnderna har sandlådor utplacerade inom ramen för sitt ansvar i park- och grönområden.

Stadsledningskontoret bedömer att utplacerade sandlådor kan vara ett bra sätt att minska t.ex. halkrisk i områden som är svåra att halkbekämpa. Stadsledningskontoret anser att inriktningen i första hand ska vara att se till att befintliga lådor är utplacerade där de ger störst nytta och där efterfrågan finns att använda dessa. Detta bör följas upp

och åtgärdas innan nya sandlådor placeras ut. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att beakta säkerhets- samt framkomlighetsaspekterna när lådorna placeras ut. Stadsledningskontoret vill också framhålla att det är viktigt att de sandlådor som placeras ut tas om hand på rätt sätt så att de t.ex. fylls på med sand regelbundet i den utsträckning som behövs.

Stadsledningskontoret föreslår att motion (2011:21) av Åke Askensten m.fl. (MP) om ”Sandlådor för halkbekämpning” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2011 att godkänna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Mats Lindqvist m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ser i likhet med motionärerna, en kraftig ökning av antalet halkolyckor under vintrarna 2009/2010 och 2010/2011. Denna ökning går också att utläsa ur den olycksstatistik som kontoret bevakar i systemet STRADA.

Att antalet olyckor ökat de senaste två vintrarna hör naturligtvis samman med de snömängder och temperaturväxlingar som dessa vintrar inneburit.

Inom ram för den upphandlade verksamheten med halkbekämpning finns tydliga kriterier om när halkbekämpning ska ske. Utöver detta har trafikkontoret de två senaste vintrarna haft en omfattande verksamhet med manuell halkbekämpning i projekt med Stockholmsvärdar, ett sysselsättningsprojekt som kontoret genomför i samverkan med stadens jobbtorg och socialtjänstförvaltningen. Vintern 2010/2011 sysselsattes cirka 100 stockholmsvärdar med att sanda busshållplatser, trappor och andra särskilt utsatta halkområden.

Det finns redan idag ett relativt stort antal sandlådor i staden. I exempelvis Södermalms stadsdel finns i dag 170 sandlådor, med tillhörande skopor. I stadsdelen Hägersten- Liljeholmen finns 73 sandlådor. Detta är exempel på antal lådor som står på gatumark, oftast placerade vid trappor, uppförslut och andra punktplatser där halka utgör särskilt stor risk. Inom ramen för stadsdelsförvaltningarnas ansvarsområde i parkmark, samt på fastighetsmark finns ytterligare sandlådor.

Trafikkontoret ställer sig positiv till att fler ur allmänheten nyttjar dessa sandlådor och att en bättre uppföljning av nyttjandet sker. En viktig del i uppföljning är också kontrollen av entreprenörernas ansvar att hålla sandlådorna med sand och skopa. Allmänheten kan anmäla brister vad gäller sandlådor till trafikkontorets driftcentral.

Samtidigt ser kontoret svårigheter i en resultatuppföljning, baserad på olycksstatistik, då betydligt fler kriterier än sand från utplacerades sandlådor måste vägas in i utvärderingen. Kontoret vill också påtala de framkomlighetsproblem som fler sandlådor i stadsmiljön innebär och undviker därför att placera dessa vid exempelvis butiksentréer på normal gångbanelängd.

Trafikkontoret placerar löpande ut sandlådor där behov och nyttjande finns och anser att mängden sandlådor i staden redan i dag är relativt stor.

Mot bakgrund av detta ser inte trafikkontoret ett behov av att, i enlighet med motionärernas förslag, placera ut ett stort antal sandlådor i ett par stadsdelar där halkolyckor är speciellt vanliga.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har aldrig fått någon förfrågan från boende eller exempelvis butiksägare att de vill medverka i stadens halkbekämpning. Men om behov och vilja att hjälpa till uppstår så är det inget problem. Sandlådor står varje vinter utplacerade på strategiska ställen i stadsdelsområdet som exempelvis vid trappor och branta backar.

Snörika och halkiga vintrar leder till att äldre och funktionsnedsatta många gånger får svårigheter med att gå ut vilket inte är godtagbart. Fler sandlådor kommer inte resultera i att detta problem försvinner. Det som hjälper dessa personer är snarare att hindrande snövallar röjs undan på gångbanor. Både snöröjning och halkbekämpning är viktig och avgörande för att alla människor ska kunna ta sig fram i staden vintertid, men ansvaret för detta ska inte ligga hos privatpersoner. Staden har avtal med entreprenörer som ska sköta snöröjning och halkbekämpning och det åtagandet ska också utföras.

Askensten föreslår att ett stort antal sandlådor ska placeras ut i stadsdelar där halkolyckor är speciellt vanliga. Förvaltningen ser dock inget behov i stadsdelsområdet av flera sandlådor än de redan befintliga.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2011 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på

remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ansvarar endast för vinterväghållning på parkvägar med tillhörande trappor, i parklekar och större obemannade lekplatser. Vid alla trappor finns idag vintersandlådor, dock ej med tillhörande skopa då tidigare erfarenhet visat att de ofta försvinner.

Trafikkontoret ansvarar för vinterväghållningen på torg och gator med tillhörande trottoarer och fastighetsägarna för sina ytor intill fastigheterna.

Förvaltningen och Trafikkontoret har gemensamt upphandlat Svevia AB för vinterväghållningen i Hässelby-Vällingby. Tillsammans följs inkomna felanmälningar och önskemål upp. De enstaka önskemål som inkommit om nya vintersandlådor har tillgodosetts. Omplaceringar av befintliga vintersandlådor utmed gångbanor ses också över inför varje vinter efter genomgång av inkomna synpunkter och klagomål. De kommunala fastighetsbolagen Familjebostäder, Stockholms hem och Svenska bostäder har vintersandlådor med vintersand intill sina fastigheter som de sköter. Likaså de privata fastighetsbolagen Hässelby hem och Wallenstam m.fl.

Då antalet halkolyckorna i Hässelby-Vällingby har varit väldigt få och då antalet sandlådor redan bedöms vara tillgodosett gör förvaltningen den bedömningen att en test inte skulle ge någon större effekt i stadsdelen.

De flesta halkolyckor sker i innerstaden. Förvaltningen anser därför att en test kan vara mer effektiv där om utrymme hittas för sandlådornas placering. En test bör utföras i dialog med fastighetsägarna så att inte oklarheter uppstår i vem som har väghållaransvaret.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 juni 2011 att remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Anita Lindskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Shadi Larsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Då det är trafik- och renhållningsnämnden som ansvarar för halkbekämpning på gatumark har stadsdelsförvaltningen inhämtat trafikkontorets synpunkter på motionen.

Trafikkontoret ser i likhet med motionärerna en kraftig ökning av antalet halkolyckor under vintrarna 2009/2010 och 2010/2011 och menar att detta beror på de två senaste vintrarnas snömängder och temperaturväxlingar. Förvaltningen utvärderar för närvarande säsongens snöröjningsarbete tillsammans med trafikkontoret, för att höja kvaliteten i arbetet inför nästa säsong.

Inom ramen för den upphandlade verksamheten med halkbekämpning finns tydliga kriterier om när halkbekämpning ska ske. Utöver detta har staden de två senaste vinternarna haft en omfattande verksamhet med manuell halkbekämpning i projekt med s.k. Stockholmsvärdar, ett sysselsättningsprojekt som trafikkontoret genomför i samverkan med stadens jobbtorg och socialförvaltningen. Vintern 2010/2011 sysselsattes cirka 100 Stockholmsvärdar med att sanda busshållplatser, trappor och andra särskilt utsatta halkområden.

Trafikkontoret placerar löpande ut sandlådor där behov och nyttjande finns och det finns redan idag ett relativt stort antal sandlådor i staden. På exempelvis Södermalm finns 170 sandlådor, med tillhörande skopor. I stadsdelförvaltningsområdet Hägersten-Liljeholmen finns ca 70 sandlådor och på Norrmalm ca 90 sandlådor. Detta är exempel på antal lådor som står på gatumark, oftast placerade vid trappor, uppförslut och andra punktplatser där halka utgör särskilt stor risk.

Stadsdelsförvaltningen ser gärna att fler ur allmänheten använder dessa sandlådor och att en bättre uppföljning av nyttjandet sker. En viktig del i uppföljningen är också kontrollen av entreprenörernas ansvar att hålla sandlådorna med sand och skopa. Allmänheten kan anmäla brister vad gäller sandlådor till trafikkontorets driftcentral.

Förvaltningen ser, liksom trafikkontoret, svårigheter i en resultatuppföljning baserad på olycksstatistik, då betydligt fler kriterier än sand från utplacerade sandlådor måste vägas in i utvärderingen. Fler sandlådor i stadsmiljön innebär också framkomlighetsproblem. Trafikkontoret undviker därför att placera sandlådor vid exempelvis butiksentréer på normal gångbanelängd.

Mot bakgrund av ovanstående ser inte förvaltningen ett behov av att placera ut ett stort antal sandlådor i ett par stadsdelar där halkolyckor är speciellt vanliga.

RESERVATIONER M.M.

Trafik- och renhållningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Mats Lindqvist m.fl. (MP) enligt följande.

Antalet sandlådor för halkbekämpning är förvisso inte den enskilt viktigaste aspekten när det gäller snöröjning och halkbekämpning, det är en bland många åtgärder. Men för en del stockholmare utgör sandlådorna en slags indikator för hur väl snöröjning och halkbekämpning i övrigt utförs oavsett hur stora och många snöoväder som inträffar under respektive vinter.

Det är bra att Trafikkontoret kontinuerligt följer upp de lokala behoven av sandlådor samt hur dessa utnyttjas. Men det vore även bra om Trafikkontoret kan se över hur väl man når ut med informationen om hur man hanterar sandlådorna samt åter kungör hur och vart brister vad gäller sandlådor kan rapporteras av allmänheten.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Anita Lindskog m.fl. (S) enligt följande.

1. Bifalla motionen.
2. Genom trafik- och renhållningsnämnden se till att placera ut fler sandlådor på lämpliga platser.
3. Därutöver anföras:

Motionen tar upp en angelägen sak inför den kommande vintern. Att utöka antal sandlådor på härför lämpliga ställen är ett utmärkt förslag som vi stödjer. Att kunna ha tillgång till fler sandlådor är speciellt viktigt i parkmiljö och på ställen där snöröjning inte sker vintertid.

Reservation anfördes av ledamoten Shadi Larsson m.fl. (MP) enligt följande.

Stadsdelsnämnden skulle ha beslutat att i sitt yttrande stödja motionen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:21

2011:21

Motion av Åke Askensten m.fl. (MP) om sandlådor för halkbekämpning

Dnr 303-440/2011

Alla vintrar uppstår samma problem i Stockholm: stadens entreprenörer klarar inte av att åstadkomma en tillräcklig halkbekämpning. Detta är en etablerad sanning genom åren och problemen har varit speciellt påtagliga de båda senaste vintrarna.

Den bristande halkbekämpningen resulterar i många onödiga olyckor, långvarigt lidande för de drabbade och stora kostnader för samhället. Dessutom innebär halkriskerna att många, främst äldre och rörelsehindrade, inte vågar sig ut och därmed blir isolerade i sina bostäder. Detta är inte acceptabelt eftersom det innebär en försämring av livskvalitén.

Det kan tyckas vara enkelt att sanda men sandningsmaskinerna är för få och gatorna för många för att det ska fungera med nuvarande system. Här gäller det att tänka om.

Ute i stadsdelarna finns det en önskan om att hjälpa till med att sanda åtminstone på gångbanorna utanför de egna husen. Men sand saknas. Det finns ett stort behov av sandlådor med tillhörande skopor. Boende, butiksinnehavare och andra lokalintresserade har intresse av detta. Om det anses alltför omfattande att placera sandlådor i alla stadsdelar kan det i ett första skede vara lämpligt att göra det i ett par stadsdelar och därefter utvärdera.

FÖRSLAG

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta
att ge trafik- och renhållningsnämnden i uppdrag att placera ett stort
antal sandlådor i ett par stadsdelar där halkolyckor är speciellt van-
liga.

Stockholm den 21 februari 2011

Åke Askensten

Stefan Nilsson

Eivor Karlsson

Christopher Ödmann

Ingegerd Akselsson Le Douaron